

16.08.2023

Pormestari

70 §**Lausunto Väylävirastolle luonnoksesta rautateiden melunhallinnan toimintasuunnitelmaksi 2023–2028**

HEL 2023-006650 T 11 00 01

Päätös

Pormestari antoi Väylävirastolle luonnoksesta rautateiden melunhallinnan toimintasuunnitelmaksi 2023–2028 seuraavan lausunnon:

Meluntorjuntaan tarvittavien resurssien riittävyys tulee varmistaa. Eri-tyisesti melupäästöä vähentävien ja kustannustehokkaiden toimien kuten kiskonhionnan ja matalien melusteiden kehittäminen on tarpeen. Näillä tavanomaisia melusteitä täydentävillä toimilla voidaan vähentää huomattavasti meluhaitoille altistuvan väestön määrää.

Viranomaisten välistä vuoropuhelua tulee lisätä, jotta rautateiden meluselvitysten lähtötiedot ja niiden arviointitavat olisivat yhtenäisiä ja tarkoituksenmukaisia. Tiiviissä yhteistyössä kuntakaavoituksen kanssa valmistellut, selkeät ja yhdessä sovitut käytännöt edistäisivät kaavaprosessien sujuvuutta ja loisivat edellytyksiä kasvavien kaupunkiseutujen asuntotuotannolle. Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaan tulee sisällyttää konkreettisia toimenpiteitä melun torjumiseksi ja siitä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Nyt useat toimenpidetarpeet jäävät tavoitteimaisiksi. Luonnoksessa kuvaillaan pääosin sitä, mitä pitäisi tai voitaisiin tehdä, eikä sitä, mihin toimiin Väylävirasto ryhtyy seuraavan viiden vuoden aikana. Toimintasuunnitelman seuranta on vaikeaa, sillä toimenpiteet ovat tavoitteimaisia eikä kriteereitä tai mittareita ole avattu.

Pitkän ajan strategia meluhaittojen vähentämiseksi

Suunnitelmaluonnoksessa pitkän aikavälin strategiaksi on nostettu meluntorjunnan linjaukset, meluhaittojen ennaltaehkäisy, olemassa olevien meluhaittojen lieventäminen sekä meluntorjunnan rahoitus. Strategian päämäärät ja keinot päämäärien saavuttamiseksi jäävät kuitenkin epäselväksi.

Maankäytön suunnittelu on tärkein keino ennaltaehkäistä meluhaittoja. Muun muassa Helsingin yleiskaava ja MAL-sopimus ohjaavat vahvasti yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen erityisesti keskuksiin, raideliikenteeseen, asemiin ja joukkoliikenteen solmukohtiin tukeutuen. Valtion viranomaisten tulee vahvemmin tukea kaupunkiseutujen tarpeita rautateiden ja asemaseutujen meluhaittojen ja tiivistyvän maankäytön yhteensovittamisessa. Yksi merkittävä tekijä tässä kokonaisuudessa on rautateiden meluselvitysten lähtötietojen saatavuus sekä käytettävien

16.08.2023

Pormestari

lähtötietojen ja arviointitapojen yhtenäistäminen. Teema on aiheellisesti nostettu myös toimintasuunnitelman yksittäiseksi toimenpiteeksi: rautateiden liikenne-ennusteet ja kaavoitus. Selkeät, yhdessä sovitut käytännöt edistäisivät kaavaprosessien sujuvuutta ja loisivat edellytyksiä kasvavien kaupunkiseutujen asuntotuotannolle.

Melulle altistuvien määrän kasvun ehkäiseminen ei riitä, vaan melulle altistumista tulee pyrkiä myös vähentämään. Koska meluntorjunnan rahoitustilanne on haastava, on pyrittävä turvaamaan rahoitusta myös suoraan melupäästöön vaikuttaviin hankkeisiin kuten kiskonhionnan kehittämiseen. Päästöä vähentävillä toimilla voitaisiin saavuttaa huomattavaa meluhaittojen lieventämistä etenkin tiheästi asutuilla alueilla kuten pääkaupunkiseudulla ja myös niillä alueilla, joilla ei ole rakenteellista meluntorjuntaa tai se on nykyisellään riittämätön.

Helsingissä pääradan melusteet on rakennettu pääosin 2000-luvun alkupuolella. Olemassa olevien melusteiden kunnossapitotarpeita ja esteiden meluntorjuntavaikutuksen riittävyttä on tarpeen aika ajoin kartoittaa. Näin voitaisiin huolehtia tarvittavien kunnossapitotöiden oikea-aikaisesta toteutuksesta ja varmistaa rakenteiden tarkoituksenmukainen toimivuus. Kunnostuskohteiden osalta on priorisoitava kohteita, joissa altistuvien määrä on suuri.

Lyhyen ajan toimenpiteet

Luonnoksen lyhyen ajan toimenpiteet on esitetty toimenpidetarpeina, jotka ovat hyvin tavoittemaisia. Tarvittavien toimenpiteiden osalta kuvailaan pääosin sitä, mitä pitäisi tai mitä voitaisiin tehdä, ei sitä, mihin toimiin Väylävirasto ryhtyy seuraavan viiden vuoden aikana. Toimenpidetarpeet kaipaavat konkreettiset kuvaukset siitä, mitä aiotaan tehdä ja miten toimia esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lyhyen ajan toimenpiteistä matalan melusteiden hyödyntäminen ja kiskonhionta on siirretty lähes sellaisenaan suunnitelmaluonnokseen edelliseltä kaudelta ja ne ovat edelleen tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä. Näiden toimivuuden ja melu- ja suojausvaikutusten selvittäminen sekä käyttöönoton edistäminen on erittäin kannatettavaa niin kustannushyödyn kuin meluhaittojen vähentämisen näkökulmasta. Toimilla voidaan parhaimmillaan vähentää huomattavasti meluhaittoille altistuvan väestön määrää etenkin tiheästi asutuilla kaupunkialueilla, kuten Helsingissä.

Viranomaisten välinen vuoropuhelu maankäytön suunnittelun meluvaiikutusten arvioinnissa on tarpeen. Käytetyillä lähtötiedoilla ja äänitasosuureilla voi olla hyvinkin merkittäviä vaikutuksia ratojen varren ja aseman seutujen maankäyttömahdollisuuksiin niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa.

16.08.2023

Pormestari

Helsingin kaupungin maankäytön yleissuunnittelun vuonna 2019 laatiman Liikennemeluselvityksen laatiminen maankäytön suunnittelun - ohjeen yksi oleellisimmista tavoitteista oli määritellä junille käytettävät lähtötiedot, jotta selvitykset Helsingin alueella olisivat mahdollisimman yhteismitallisia ja ne palvelisivat hyvin ja tasapuolisesti asemakaava-vaiheen meluntorjunnan suunnittelua. Ohjeen avulla haluttiin varmistaa riittävä varautuminen kuitenkin välttämällä paikoin huomattavaakin meluntorjunnan ylimitoitusta, mihin esim. suoraviivainen nopeusrajoituksen käyttö keskiäänitasojen laskennassa johtaisi etenkin asemanseuduilla.

Maankäytön suunnitteluun oleellisesti vaikuttavien lähtötietojen, vaatimusten ja mallinnusperiaatteiden yms. pohdinnassa tulee tehdä tiivistä yhteistyötä kuntakaavoituksen ja maankäytön suunnittelun meluasiantuntijoiden kanssa. Samalla tulee ottaa huomioon kuntien erilaiset lähtökohdat ja tilanteet niin junaliikenteessä kuin maankäytön suunnittelussa. Ilman riittävää vuorovaikutusta riskinä on epätarkoituksenmukaiset menettelytavat, jotka hankaloittavat tai paikoin kenties jopa estäisivät täydennysrakentamiseen tähtäävän asemakaavoituksen. Helsingin kaupungin asiantuntemus on käytettävissä aiheeseen liittyvissä keskusteluissa.

Seuranta

Ohjelman toteutumisen seuranta on vaikea määrittellä, koska suunnitelman toimenpiteet eivät ole kovin konkreettisia. Suunnitelmassa todetaan, että meluntorjuntahankkeet sisällytetään mainittuihin ohjelmiin rahoituksen ja tarpeiden kulloinkin sallimissa rajoissa, ja suunnitelmien toteutumista seurataan määritetyillä kriteereillä. Tämä ei kuitenkaan anna selkeää kuvaa siitä, mihin suunnitelman onnistuminen perustuu ja miten onnistumista mitataan. Esimerkiksi rahoituksen ja tarpeiden kulloinkin sallimissa rajoissa on melko epämääräinen kuvaus. Samoin suunnitelman toteutumisen seurantaan määritellyt kriteerit jäävät kokonaan avaamatta.

Jo edellisessä toimintasuunnitelmassa esitettiin kansallisen melututkimuksen kokoamista siten, että eri aiheiden tutkimusta voidaan koordinoita ja toteuttaa yhteistyössä. Koordinointia varten ehdotettiin ryhmän muodostamisesta. Tämä toteutumaton ja nyt uudelleen esitettävä toimi on varsin kannatettava. Koordinointiryhmässä tulee olla edustus myös kunnista, sillä meluntorjuntaan liittyvää selvitys- ja kehitystyötä tehdään aktiivisesti myös paikallisella tasolla.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Postiosoite PL 10 00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginkanslia@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginkanslia	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI93 2001 1800 2050 59 Alv.nro FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

16.08.2023

Pormestari

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.5.2023
- 2 Luonnos rautateiden meluntorjunnan toimintasuunnitelmaksi 2023-2028

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Väylävirasto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Väylävirasto pyytää lausuntoa luonnoksesta rautateiden meluntorjunnan toimintasuunnitelmaksi 2023–2028. Lausuntoa on pyydetty 16.6.2023 mennessä. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaa on pidennetty 16.8.2023 asti.

Luonnos rautateiden meluntorjunnan toimintasuunnitelmaksi 2023–2028

Väylävirasto laatii meluntorjunnan toimintasuunnitelman vilkkaimmin liikennöidyille rautateille joka viides vuosi. Rautateiden meluntorjunnan toimintasuunnitelman 2023–2028 luonnoksessa on esitetty linjaukset ja keinot, joilla Väylävirasto pyrkii vähentämään melulle altistumista rautateiden varsilla seuraavien viiden vuoden aikana sekä tästä eteenpäin. Toimintasuunnitelma on laadittu täyttämään EU:n ympäristömeludirektiivin ja valtioneuvoston asetuksen vaatimukset meluntorjunnan toimintasuunnitelmalle. Toimintasuunnitelma on neljäs direktiivin mukainen toimintasuunnitelma.

Toimintasuunnitelmassa on tunnistettu kiireellisimmät meluasteita sisältävät meluntorjuntakohteet, jotka eivät sijoitu minkään muun hankkeen alueelle ja jotka on toteutettava erillisinä meluntorjuntahankkeina. Kohteita on yhteensä seitsemän. Karkea kustannusarvio kohteille on yhteensä lähes 20 miljoonaa euroa ja asukkaita ohjearvot ylittävältä melulta suojattaisiin noin 2 000. Melustekohteita ei sijoitu Helsinkiin.

16.08.2023

Pormestari

Melusteiden rakentamisen lisäksi toimintasuunnitelmassa on mukana seuraavat toimenpiteet: matalan melusteen hyödyntäminen raideliikennemelun torjunnassa, kiskonhionta, rautateiden liikenne-ennusteet ja kaavoitus, meluntorjunnan tarkoituksenmukainen suunnittelu sekä rakentamisen aikaisen melun torjunta ja hallinta. Monet toimenpiteistä edellyttävät toteutuakseen yhteistyötä eri viranomaistahojen välillä.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydetty lausunto vaikutusalueen kunnilta ja valtion valvontaviranomaisilta, Liikenne- ja viestintävirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Toimintasuunnitelma viimeistellään saatujen lausuntojen ja palautteiden perusteella.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.5.2023
- 2 Luonnos rautateiden meluntorjunnan toimintasuunnitelmaksi 2023-2028

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Väylävirasto

16.08.2023

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 70 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

16.08.2023

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 17.08.2023.